

Fjellstøtt på forfatterens side

2024-09-06

Optional[© Klassekampen]

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les artikkelen ved å klikke her.

Klassekampen
Fredag 6. september 2024
Fredag 37

1. juli ble nysgjerrige **Johannes Tumyr Sture** født på Ullevål sykehus, med stødig og kreativ hjelp fra fantastiske jordmødre (Martha Kristine og Siri). **Emilie Rebecca Sture** og **Torbjørn Tumyr Nilsen** er stolte foreldre. Vi gratulerer!

Søndag 8. september ville musiker **Joachim «Jokke» Nielsen** fylt 60 år. Han døde 17. oktober 2000. Nielsen var mest kjent som komponist, pianist, vokalist, gitarist og frontfigur i de norske rockebandene Jokke & Valentinerne og Jokke med Tourettes. Tekstene til Nielsen handler ofte om mennesker på livets skjegside, enten det gjelder sosiale forhold, økonomi eller rusproblematikk. Nielsen fikk Spellemannprisen i 1991 for albumet «Frelst!». Kilde: Wikipedia

VED VEIS ENDE
Torleiv Grue (1948–2024)

Fjellstøtt på forfatterens side

Fredag 23. august døde Torleiv Grue, omgitt av kjærlighet fra sine nærmeste. Med Torleivs bortgang har det litterære Norge mistet en av sine beste redaktører og klokkeste forleggere, kompromissløs når det gjaldt litterær kvalitet og raus når det gjaldt medmenneskelighet og kunstnerisk forståelse.

Bøkene til Torleiv har alltid vært blant de beste som har vært utgitt på norsk det året de utkom, eller vært på landslaget, som Torleiv kunne si. Torleiv har stått fjellstøtt på kvalitetslitteraturens og forfatterens side, som en bauta mot den til enhver tid rådende situasjon i bransjen – som alltid har vært dårlig eller iallfall kritisk for den seriøse litteraturen.

Torleiv fant veien inn i forlagsverden i 1971 via Tanum bokhandel. Han var innom lageret til Forlaget Oktober, Forlagssentralen og Tronsmo bokhandel, før han startet opp det legendariske poesitidsskriftet «Poesi» sammen med Jón Sveinbjørn Jónsson. I 1985 ble Torleiv ansatt som redaktør i Oktober, hvor han jobbet i 8–9 år, blant annet med Per Petterson, Dag Solstad og Kjell Askildsen. Etter et snaut år i Aventura forlag, sier forlagskroniken at han traff på Gyldendals sjef Geir Mork på fortøuet utenfor Tronsmo, og at de der og da, 1. april 1995, stiftet Kolon forlag. Kolon etablerte seg straks som et ledende høylytterært forlag med profilerte forfatterstjerner som Cecilie Løveid, Tone Hødnebo, Øyvind Berg, Steinar Opstad, Jonny Halberg og Ari Behn.

Torleivs mål har alltid vært å utgi så gode bøker som mulig. Det er sånt de fleste av oss sier, men Torleiv klarte faktisk å virkeliggjøre de aller høyeste ambisjoner. Hvordan kunne dette skje? Bortsett fra stor følsomhet, hardt arbeid og klassisk høy intelligens, tror jeg Torleiv hadde et usedvanlig grundig gjennomtenkt forhold til forlagsdrift, og hans innsikter var ofte formulert som såkalte tommelfingerregler, gjerne i lovs form. I den senere tid har jeg lest igjennom Torleivs skrifter, og i hans notat «Redak-

tores ABC», kan vi for eksempel lese:

«Lytt alltid til forfatterens innvendinger og ønsker, uansett hvor urimelige de er. Du kan argumentere imot, men husk at forfatteren alltid har rett.»

Og: «Det finnes ikke overarbeidede bøker. Hovedregelen er at jo mer arbeid som legges inn både fra forfatteren og fra redaktøren jo bedre blir boka. Det som gjør ting til kunst, er nettopp kunnskapen og arbeidet som ligger nedfelt i verket.»

Torleiv hadde som regel et godt svar på det meste, og oftest rett. Reglene har fungert som en litterær kosmologi, som har holdt verden sammen og latt Torleiv bruke mest mulig tankekraft på de områdene som virkelig gjaldt: kunstnerisk frihet og litterær utfoldelse, og de kontinuerlig skiftende størrelsene manus og forfatter.

Torleiv var aktiv som hovedkonsulent og uunnværlig rådgiver helt til det siste, blant annet i arbeidet med tekstene til Kolons yngre garde, forfattere som Thomas Marco Blatt, Gunnhild Øyehaug, Karoline Brændjord, Jan Kristoffer Dale og Ingvald Lothe.

For meg var Torleiv et ideal, en forlegger-mentor, en klok venn, en farsskikkelse, en morsom, munter mann, full av anekdoter. For forlaget er han grunnleggeren og åndelig veileder. For norsk litteratur er han en hjørnesteinsbedrift, et redaktørens fyrårn og forfatterens trygge havn.

Torleiv vil bli dypt savnet.

Bjørn C. W. Aagenæs
Forlegger i Kolon forlag

altså vi som får støtten. Det er vi som blir båret fram av fattige, forfulgte mennesker.»

Det forteller hva slags medmenneske han er.

Med sin evne til å snakke med både de forfulgte og de blodige generalene, spilte Petter Skauen en sentral rolle da Norge engasjerte seg i en prosess for å få en slutt på borgerkrigen i landet. Han skapte arenaer for dialog mellom fiender. Fredsavtalen, som avsluttet den 36 år gamle borgerkrigen, ble undertegnet i Oslo rådhus i 1996. Det tok ti år, og hadde trolig ikke vært mulig uten Petter Skauen

Etter arbeidet med Guatemalas fredsavtale, ble han engasjert av Utenriksdepartementet som spesialrådgiver. Han har arbeidet med fred og forsoning i Haiti, Columbia, Filippinene og Øst-Timor.

Etter at Petter Skauen avsluttet sitt imponerende arbeid for Kirkens Nødhjelp i Guatemala, har han arbeidet for den svenske Hanell-stiftelsen, som driver et omfattende sosialt arbeid i Latin-Amerika.

Gratulerer hjerteligst med 80-årsdagen!

Erling Borgen